

K některým otázkám plánování a řízení ženijního zabezpečení útočné činnosti divize

Major Jaroslav Šmíd

Nepřátelský průzkum a možnost použití jaderných zbraní vyžadují co nejvíce zkrátit dobu soustředění útvarů v prostorech rozptýlení.

Značnou časovou položku z této doby představuje plánování činnosti na všech stupních, při čemž se snažíme ponechat maximum času podřízenému.

K urychlení plánování zpracoval štáb svazku metodickou pomůcku, která časově vymezuje postupnou činnost celého štábu při plánování, na níž navazuje práce jednotlivých oddělení.

Uvádím metodiku práce ženijního oddělení, která se nám osvědčila:

Od seznámení s úkolem do přijetí zámyslu vševojskového velitele

Čas	Činnost		
	ženijního náčelníka	zástupce ženijního náčelníka	pomocníka ženijního náčelníka
1	2	3	4
do Č + 10'	Seznámí se s nařízením velitele armády (u velitele) (NŠ)	Vyzvedne a studuje odborné nařízení	Studuje odborné nařízení (společně se zástupcem ženijního náčelníka)
do Č + 20'	Studuje odborné nařízení a zakresluje údaje z nařízení do mapy	Zakresluje údaje z odborného nařízení do mapy (společně s ŽN)	Zakresluje úkoly z odborného nařízení do mapy (společně s ŽN)
do Č + 30'	Seznámí příslušníky oddělení s úkolem svazku	Zakresluje do své mapy	
do Č + 40'	Seznámí se s hrubým zámyslem velitele, obdrží pokyny k dokladu	Připravuje podklady pro bojová nařízení pro žpr a pluky	Připravuje předběžné materiální podklady, povolá styčného důstojníka od ženijního praporu
Od přijetí zámyslu do rozhodnutí a dohotovení dokumentace			
do Č + 45'	Seznámí oddělení s hrubým zámyslem velitele a vydá pokyny ke zpracování dokumentace	Seznámí se se zámyslem a obdrží pokyny pro práci	

Čas	Činnost		
	ženijního náčelníka	zástupce ženijního náčelníka	pomocníka ženijního náčelníka
1	2	3	4
do Č + 60'	Zpracovává příspěvek do rozhodnutí velitele divize a nařízení pro bojové zabezpečení	Spolupracuje s oddělením dělostřelectva (požadavek na zesílení oddílu vojskových raket, zásahy pohyblivého odřadu zatarasovacího (POZ) a divizní protitankové zálohy a s náčelníkem průzkumu (zesílení vševojskového průzkumu ženisty)	Spolupracuje s týlem a technickým oddělením o materiálně technickém zabezpečení
do Č + 75'	Zpracovává předběžné nařízení pro ženijní prapor	Zpracovává bojové nařízení pro pluky	Rozděluje techniku a materiál (hlavní druhy)
do Č + 85'	Připravuje návrh pro velitele divize, zakreslí situaci ženijních jednotek do mapy	Zpracovává bojové nařízení pro pluky	Připravuje příspěvek do materiální části bojového nařízení
do Č + 90'	Navrhuje veliteli svazku způsob ženijního zabezpečení činnosti svazku	Zpracovává bojové nařízení pro pluky	Zakresluje ženijní jednotky a materiálně technické zabezpečení do mapy
do Č + 100'	Dokončuje bojové nařízení pro ženijní prapor a kontroluje bojové nařízení pro pluky	Dá schválit u NŠ příspěvek do rozhodnutí velitele divize a do nařízení pro bojové zabezpečení	Doplňuje bojové nařízení pro ženijní prapor (otázky materiálně technické)
do Č + 115'	Účastní se vyhlášení rozhodnutí velitele svazku	Předá bojové nařízení styčným důstojníkům od pluků (nebo ženijním náčelníkům) a od ženijního praporu	Eviduje zpracované bojové nařízení
do Č + 130'	Upřesní úkoly styčnému důstojníkovi od ženijního praporu a doplňuje svou pracovní mapu	Zakreslí na oleát rozhodnutí velitele divize a rozmisťuje ženijní jednotky pro velitele ženijního praporu	Pomáhá zástupci ženijního náčelníka zakreslovat do mapy
do Č + 160'	Doplňuje vlastní dokumentaci a zkontroluje plánování	Dokončí veškerou vlastní dokumentaci	Dokončí všechny vlastní materiální dokumenty

Metodika ženijního náčelníka musí navazovat na metodiku vševojskovou a vždy odpovídat časovému plánu postupu práce štábu, vydanému NŠ.

Je-li do vzdálenosti 40 km vodní tok, pak je výhodné zpracovat zároveň při plánování i grafikon přepravy, což si vyžádá více času.

K rychlému zplánování je výhodné mít některé dokumenty předem předtištěny, jako např.:

- bojové nařízení pro pluky,
- příspěvek do bojového rozkazu velitele,
- tiskopis rozdělovníku ženijních sil a materiálu,
- příspěvek do bojového nařízení pro bojové zabezpečení,
- tiskopisy grafikonu přepravy,
- tiskopisy požadavků vozidel na přepravu ženijního materiálu,
- tabulky ženijního materiálu a techniky,
- oleáty pro souhrnné ženijní hlášení s nutnými tabulkami.

V každém případě je nutné u takto předtištěných dokumentů ponechat mezi řádky dostatek místa na jejich doplnění konkrétními údaji a nařízením.

Pro další urychlení je výhodné vydávat nařízení styčným důstojníkům pod č. ze sběrného archu ženijního náčelníka, v němž potvrdí jeho převzetí. Nařízení pro ženijní prapor je možné vydat ústně (podle bodů v sešitě) styčnému důstojníkovi, který si je zapíše do svého poznámkového sešitu. Ženijní náčelník překontroluje jeho zápisy a podepíše je. Mezi tím zástupce nebo pomocník zakreslí na oleát rozhodnutí velitele, vševojskovou a ženijní

ni situaci jednotek pro velitele ženijního praporu.

Obsah poznámkových sešitů příslušníků oddělení:

- funkční povinnosti ženijního náčelníka a ženijního oddělení v poli (v sešitě ženijního náčelníka),
- funkční povinnosti příslušníků ženijního oddělení v poli,
- tabulka volacích znaků a funkčních čísel,
- schéma spojení ženijního náčelníka s ženijními útvary a odřady,
- tabulka rozdělení ženijních sil, materiálu a techniky,
- tabulka trvale platných signálů,
- tabulka ozáření ženijních jednotek
- tabulka odpočinku příslušníků ženijního oddělení,
- tabulka přehledu zásahů pohyblivého odřadu zatarasovacího a smluvených signálů,
- grafikon přepravy.

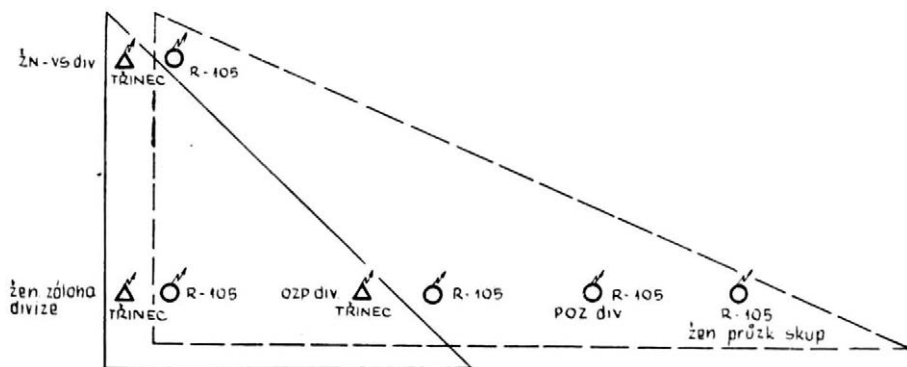
Zabezpečení spojení v síti ženijního náčelníka

Ženijní náčelník má ve své síti:

- ženijní zálohu (zpravidla se štábem ženijního praporu),
- pohyblivý odřad zatarasovací,
- odřad zabezpečení pohybu,
- ženijní průzkum.

Takové spojení může ženijní náčelník dosáhnout, má-li na VS rdst „TRINEC“ a rdst 105 od spojovacího praporu. Dále je nutné, aby ženijní prapor měl 2 ks rdst „TRINEC“ a 4 ks rdst 105, což plně pro síť ženijního náčelníka dostačuje.

Spojení se ženijní zálohou a odřadem zabezpečení pohybu divize je zdvojeno. Není výhodné přidělovat rdst. „TRINEC“

do POZ je možno zdvojit přes divizní protitankovou zálohu (DPTZ), v jejímž prostoru se POZ rozmisťuje a spolupracuje.

Tímto je zaručeno neselhávající spojení. Ženíjní záloha divize se může navíc přesunovat poblíž velitelského stanoviště

divize a má spojení pomocí styčného důstojníka. Nejlepším spojením ovšem i nadále zůstává osobní styk ženíjního náčelníka s ženíjními jednotkami, který je možný jen při déle trvajících úkolech (stavba mostu, zatarasování, přestávka v boji apod.).

Plánování násilného přechodu řeky

Násilný přechod vodního toku je organická součást každé útočné operace. Je tedy nutné, aby do plánování boje bylo vždy zahrnuto i plánování násilného přechodu a byl zpracován grafikon přepravy. To předpokládá, aby velitel již ve svém zámyslu stanovil předpokládané vyjití útvarů na řeku a postup při jejím překonávání.

Ženíjní náčelník je povinen ihned po obdržení úkolu si vyhodnotit vodní tok v útočném pásmu. Má mít mapy s vyhodnocením vodních toků, které je možno připravit z geografických popisů jednotlivých zemí. Dále musí znát počet a situaci přepravních prostředků.

Na základě těchto podkladů řídí NS divize zpracování grafikonu přepravy za účasti všech náčelníků druhů vojsk (podle Vševojsk-2-2). Ženíjní náčelník navrhuje místa a druhy přepravišť (na základě údajů o řece a možnostech přeprav. prostředků, které má k dispozici), správce přepravišť a pořádkovou službu, jakož i prvky zabezpečení přepravišť.

Je výhodné dát hlavním útvarům místo výpisů z grafikonu celé schéma přeprav, neboť při změně směru útoku pluků či jiném manévru není pak nutné jim dávat údaje o nových přepravištích, ale pouze čísla přepravišť, na která mají přejít a časy. Útvarům druhů vojsk a týlovým útvarům stačí dát výpisy z grafikonu.

Je výhodné dát útvarům zároveň i oleáty, na nichž jsou zakresleny výchozí prostory pro přepravu, osy přesunů, přepraviště, KPM, regulační a pořádkovou službu apod.

Trvalý význam budou mít nadále (kromě výsadků a předsunutých odřadů k zachvácení mostů) i speciální skupiny, vysílané útvary 1. sledu. Konkrétní úkoly pro ně stanoví velitel již ve svém rozhodnutí.

Speciální skupina k zachvácení mostu může být složena z 1 tankové rot, 1. motostřelecké čety, 1 ženíjního družstva, 1 družstva chemiků.

Vybavení ženíjním materiálem: do 50 ks PT min a 50 ks PP min s rozněcovači, do 100 kg trhavin s rozněcovačy, odminovací prostředky (minové hledačky, minové bodce, kotvičky apod.), prostředky pro odtarasení (táhlé náloze, mechanické odminovače na tancích, nůžky na drát, kotvičky s lanky apod.).

Složení speciálních skupin je závislé na velikosti, důležitosti a počtu mostů, kterých se má pluk zmocnit, dále na terénních podmínkách, zvláště z hlediska maskování a průjezdnosti a na činnosti nepřítele. Speciální skupina musí být vysoce pohyblivá.

Rozdělení ženíjních jednotek

Z organického ženíjního praporu vytváříme POZ v síle 1 ženíjní čety. Jednou ženíjní četou s mechanizací posilujeme oddíl vojskových raket a jednu ženíjní četou ponecháváme v ženíjní záloze divize (z toho jedno ženíjní družstvo k zabezpečení VS divize). Z komunikační rot, vytváříme odřad zabezpečení pohybu (OZP). Strojní rotu (bez mechanizace pro oddíl vojskových raket) a rotu přepravních prostředků ponecháváme v ženíjní záloze divize. Vševojskový průzkum posilujeme 3–4 ženíjními průzkumníky a z 1 ženíjního průzkumného družstva vytvoříme samostatnou průzkumnou skupinu. Zbytek ženíjní průzkumné čety zůstává v ženíjní záloze divize.

Z posilového praporu je nutné vytvořit především ženíjní zálohu divize (minimálně jedna ženíjní rota), posílit tankový pluk (minimálně ženíjní rotou o dvou četách) a dále posílit ostatní pluky, např.: dvěma plukům po jedné ženíjní četě a jednomu motostřeleckému pluku jednu ženíjní rotu bez čety.

Ženíjní jednotky je výhodnější přidělit ihned a nespolehat se, že jimi posílíme až před zasazením. Při současně značné manévrovosti boje by se nemusely tyto jednotky k útvarům dostat.

Velení ženijním jednotkám za boje

Spojení s ženijními jednotkami se uskutečňuje v síti ženijního náčelníka (viz schéma spojení).

Se ženijní zálohou divize je spojení zdvojnásobeno ještě styčným důstojníkem, což je zvláště výhodné při změně situace, předávání nových úkolů a při seznamování s vševojenskou situací velitele ženijního praporu, neboť kódování takto obsáhlých zpráv stojí příliš mnoho času. Ženijní zálohu divize můžeme přesunovat poblíž divize (do 10 km), což odpovídá vzdálenosti od předního okraje při jejím taktickém použití.

Při výjezdu ženijního náčelníka s velitelem na předsunuté velitelské stanoviště (PVS) divize je nutné, aby měl s sebou svoji rádiovou stanici a jednoho příslušníka svého oddělení, poněvadž těžiště velení v tomto případě je na předsunutém velitelském stanovišti a odtud bude

ženijní náčelník ženijním jednotkám velel. Je výhodné vzít si pomocníka pro kódování zpráv a zakreslování situace, protože musí korespondovat s POZ, ŽZ, OZP, ženijním průzkumem, VS divize a pluky.

Ženijní oddělení na VS divize se v této situaci stává pouze registrátorem bojových událostí, neboť nemá další rádiovou stanici, aby mělo spojení s ženijními jednotkami. Od ženijního náčelníka z PVS může dostávat jen kusé zprávy v síti velitele divize.

Za těchto okolností je nutné, aby na tuto přechodnou dobu byl styčný důstojník od ženijního praporu vybaven rádiovou stanicí R-105 ze ženijní zálohy, čímž ženijní náčelník dosáhne lepšího spojení i s VS divize, ze kterého může rovněž velet ženijním jednotkám. Styčný důstojník pak musí též zajíždět i na PVS divize.

Činnost POZ a výcvik motostřeleckých jednotek v ženijní přípravě

Vzhledem k tomu, že POZ divize jen výjimečně přehrazuje směry samostatně, bylo by možné zesílit DPTZ přímo jednou ženijní četou se 4 minovými ukladacími 1200 ks PT min. Tím by bylo odpadlo pracné zásobování stravou, otázky jejich bezprostřední ochrany a velení jím. Rádiové spojení s ním je nutné ponechat. V případě použití k zatarasování dobytého terénu, by bylo možno ji úkolovat v blízkosti palebného postavení DPTZ. K případnému zatarasování na čarách protizteči bez součinnosti s DPTZ bylo by možné použít ženijní četou ze ženijní zálohy.

U našeho svazku se mně velmi osvědčilo organizovat každým rokem jednotýdenní kursy v používání trhavin pro důstojníky druhů vojsk. Za dobu 5 let jsem dosáhl, že téměř není rot, baterie, štábu pluku a praporu, kde by nebyl alespoň jeden absolvent tohoto kursu.

Náplň kursu volíme takovou, aby důstojník byl po jeho absolvování schopen řídit trhavé práce při budování okopů všeho druhu a odstraňování zátarasů pomocí trhavin. Po zkouškách dostane kaž-

dý absolvent písemné potvrzení o absolvování kursu a oprávnění k používání trhavin pro tyto účely. Absolvování kursu se jim zapisuje do osobních spisů. Důstojníci projevují o tyto kursy značný zájem.

Již řadu let cvičíme od každého motostřeleckého praporu jednu motostřeleckou četou v používání trhavin pro zatarasování a odatarasování. To se nám velmi osvědčilo a dosahujeme dobrých výsledků. Při cvičeních s vojsky používáme tyto motostřelecké čety k zesílení OZP, speciálních skupin, odatarasovacích skupin a k zabezpečení dobytého terénu.

Máme též vycvičeny od každého motostřeleckého pluku po jedné motostřelecké rotě k pokládání protitankových minových polí rychlým způsobem. Tyto jednotky využíváme při přechodu do dočasné obrany.

Domnívám se, že by bylo účelné, kdyby se k této problematice a zkušenostem vyjádřili i soudruzi ostatních svazků a svazů, kteří přicházejí s podobnými problémy do styku ve své praxi.